بارش‌های مونسون تاریخ ۲۵۰ بنای یزد را شست

سیل در شهر قنات‌های مسدود شده

زهره توکلی
خبرنگار

بارش شدید باران و جاری شدن سیل بامداد جمعه ۷ مردادماه جاری در استان یزد موجب آبگرفتگی شدید معابر شهری، مسدود شدن برخی راه‌های مواصلاتی، تخلیه برخی روستاها و نیز خسارت به تأسیسات زیربنایی این استان شده است که در این میان بافت تاریخی یزد نیز از این سیل در امان نماند. سیل به حدی بوده که بناهای تاریخی که اغلب با کاربری سکونت یا گردشگری، مالک خصوصی دارند تخریب شده‌اند. بناهایی که با وجود ریزش کامل یا جزئی دیوارها، هنوز زیبایی آنها از داخل ساختمان کاملاً نمایان است.تاکنون بخشی از تخریب‌ها با حدود ۲۴۰ تا ۲۵۰ بنا از صفر تا صد درصد و نیز ۳۰۰ تا ۴۰۰ بنا با تخریب کمتر تا ۵۰ درصد اعلام شده است ولی معلوم نیست تا چند روز دیگر میزان این تخریب‌ها تا چه حد پیشرفت کند، چون این بناها اغلب خشتی هستند. بنابراین ، میزان کامل آسیب دیدگی ناشی از خیس خوردگی این بناها، چند روز بعد مشخص خواهد شد.این بافت تاریخی ۴۶ قنات دارد که وجود آنها طی سالیان سال، موجب می‌شد که در صورت وقوع سیل، آب به راحتی از زیربافت به بیرون از آن هدایت شود اما امروز این تعداد قنات‌ها به یک رشته رسیده چرا که بقیه رشته‌ها به دلیل مداخلات غیراصولی مسدود شده است.

در این رابطه معاونت میراث فرهنگی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی هیأت‌هایی را برای پیگیری آخرین وضعیت اماکن تاریخی در استان‌های خسارت دیده از سیل اعزام می‌کند. از مدیران استان‌های سیلزده نظیر استان یزد، خواسته شده با توجه به سیل اخیر و خساراتی که به بافت‌های تاریخی، بناها واماکن وارد شده به سرعت گزارشی از میزان خسارات ارسال کنند، برای این منظور رضا سامه، مدیرکل دفتر امور پایگاه‌های میراث ملی و جهانی با سفر به استان یزد وضعیت را بررسی خواهد کرد. از سوی دیگر عزت‌الله ضرغامی، وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی نیز از اعزام نماینده ویژه به استان یزد برای بررسی خسارات احتمالی سیل به بافت تاریخی این شهر خبر داد و گفت: مراقبت از گردشگران مستقر، تأسیسات گردشگری و بافت تاریخی در دستور کار است.معاون میراث فرهنگی استان یزد در این باره به «ایران» گفت: با توجه به هشدارهای هواشناسی تقریباً آمادگی کامل را برای مقابله با این سیل داشتیم، چرا که از همان زمان به انجمن‌های مربوطه میراث فرهنگی استان در بافت تاریخی فراخوان دادیم تا اقدامات لازم را برای مقابله با این حادثه طبیعی انجام دهند.

عبدالمجید شاکری افزود: طبق این فراخوان پایش ناودان‌های تاریخی و پشت بام‌ها صورت گرفت. همچنین مسیرهایی که ممکن بود منجر به بحران شود در بافت تاریخی یزد مسدود شد. به همین دلیل با انجام این اقدامات وضعیت بافت تاریخی یزد نسبت به سایر اماکن دیگر بهتر است و وضعیت بحرانی ندارد اما تخریب‌هایی هم داشته‌ایم.وی با بیان اینکه در حال پایش میزان خسارت‌ها در بافت تاریخی یزد هستیم، ادامه داد: تاکنون ۲۵۰ مورد آسیب‌دیدگی به بناها و منازل داشته‌ایم که میزان این آسیب‌دیدگی بین صفر تا صد درصد بوده است. در کنار آن چندین مورد فرونشست زمین داشته‌ایم.

شاکری درباره تعداد منازل یا بناهایی که به‌طور کامل تخریب شده است، گفت: به‌طور کلی عوارض ناشی از سیل معمولاً یک تا ۲ روز بعد مشخص می‌شود ،چون ممکن است ساختمان‌هایی که خیس خورده‌اند طی روزهای بعد به طور کامل تخریب شوند اما تاکنون ۴۰ مورد منزل به صورت صد درصد تخریب شده‌اند.

وی در مورد تخلیه بافت تاریخی یزد گفت: در این بافت تاریخی تخلیه صورت نگرفته است و زندگی در جریان است چرا که تخریب‌ها بخصوص تخریب‌های صد درصدی در قسمت‌های خالی از سکنه بوده که مالک بنا یا منزل به دلیل عدم حضور مستمر در آن منزل به مستحکم کردن ساختمان توجهی نداشته است. این مسئول افزود: چند مورد منزل نیز بوده است که به دلیل فرسودگی آن، بیش از ۵۰ درصد آن تخریب شده است وستاد بحران و هلال احمر برای رسیدگی به ساکنان آن، تصمیم‌گیری می‌کنند اما این آمار بالا و نگران کننده نیست.

وی از ۲ مورد فوتی و مصدوم شدن ۳ تا ۴ نفر ناشی از سیل در بافت تاریخی یزد خبر داد و گفت: این تلفات جانی در بناهای تاریخی اتفاق نیفتاده و متأسفانه مربوط به منازل فرسوده بوده است.

شاکری با اشاره به اینکه متأسفانه فضای مجازی فقط تخریب‌ها را به نمایش می‌گذارند، گفت: در حال ارزیابی میزان خسارت مالی ناشی از سیل هستیم اما در بناهای شاخص تاریخی نظیر مسجد جامع و... به دلیل اینکه همواره در پایش بودند، آسیب‌ها جزئی است.

وی در خصوص حضور گردشگر در بافت تاریخی یزد و وضعیت آنها نیز گفت: گردشگران در بافت تاریخی حضور دارند و مشکلی برای آنها پیش نیامده است. مدیر پایگاه میراث جهانی شهر تاریخی یزد در این باره به «ایران» گفت: وضعیت بافت تاریخی یزد آنطور که در برخی رسانه‌ها و فضاهای مجازی به نمایش گذاشته شده، نیست و وضعیت بحرانی ندارد، چون فقط در هر محله ۳ تا ۴ خانه متروکه که از سال‌ها قبل رها شده بودند و مالکان شان به آنها رسیدگی نمی‌کرده اند، تخریب شده است.محسن عباسی هرفته افزود: در بافت تاریخی یزد ۲۰هزار پلاک وجود دارد که حدود ۲۴۰ تا ۲۵۰ مورد آن تخریب شده است. حدود ۴۰۰ بنای دیگر دچار تخریب جزئی از حدود ۱۰ تا ۴۰ درصد شده که این میزان در مجموع، ناچیز است.

وی ادامه داد: بناهای خشتی که اصیل مانده و دستکاری و مداخلات غیراصولی و غلط نداشته‌اند، سالم مانده‌اند. بناهایی تخریب شده که متروکه بوده و در زمان بارش باران کسی نبوده که آب را از ناودان‌ها به خارج از بنا هدایت کند. همچنین بناهای تخریب شده، بناهایی بوده‌اند که به دلیل مداخلات نادرست تا کنون چندین بار از میراث فرهنگی اخطار دریافت کرده بودند.وی تصریح کرد: برخی گمان می‌کنند همه جا باید مدرن و خیابان کشی شود و بافت‌های تاریخی مقاومت و تاب‌آوری لازم را ندارند در صورتی که بناهای خشتی دست نخورده که برای آنها پایش‌های مکرر نیز صورت گرفته و به آنها رسیدگی اصولی و علمی شده، در این حادثه سالم مانده اند. این مسئول افزود: برخی معتقدند بافت تاریخی باید تخلیه شود اما اینها بافت تاریخی را نمی‌شناسند. هم‌اکنون نیز گردشگران در این بافت تاریخی حضور دارند و مشکلی برای آنها وجود ندارد.

عباسی ادامه داد: مردم باید بدانند که از سال‌های قبل به دلیل وجود قنات‌ها در زیر بافت تاریخی، سیلاب‌ها به بیرون از بافت هدایت می‌شدند اما مداخلات غیراصولی نظیر مسدود کردن رشته‌های قنات در زیرساخت‌های این بافت می‌تواند به بافت تاریخی، آسیب وارد کند ،همان‌طور که طی سال‌ها این اتفاق افتاده است و امروز از ۴۶ قنات، فقط یک رشته قنات باز بوده و شبکه‌های قنات در توسعه جدید مسدود شده است.

وی گفت: اگر مشکلی هست در معماری خشتی نیست بلکه بخاطر سوءمدیریت‌ها و بهره‌برداری‌های غلط از بافت‌های تاریخی است.

ایرنا

سیلاب به بناهایی که به‌صورت علمی مرمت شده بودند، آسیبی نرساند

لوله پولیکا به جای ناودان‌های تاریخی

بیتا میرعظیمی
خبرنگار

پایش کارشناسان مستقل مرمت نشان می دهد بناهایی که به صورت علمی مرمت شده اند در سیل یزد آسیب ندیده اند. «حمیدرضا بیگ‌زاده» رئیس انجمن صنفی مرمت استان یزد، در خصوص مرمت بافت‌های آسیب‌دیده شهر تاریخی یزد ناشی از سیلاب اخیر به «ایران» می‌گوید: هم‌اکنون تمامی گروه‌های میراث فرهنگی و انجمن صنفی مرمت در شهر یزد، بسیج شده و کار پایش و بررسی میدانی از سازه‌های تاریخی شهر تاریخی را آغاز کردند. هر جایی که شرایط سازه‌ها و بناها در وضعیت اضطراری قرار گرفته باشد، مانند آب‌گرفتگی و یا مشکل در ناودان‌ها و یا احیاناً سازه در موقعیت خطرناکی قرار گرفته باشد، پایش انجام شده و به‌صورت ضرب الاجل، بخش‌های آسیب‌دیده مورد مرمت جدی و فوری قرار می‌گیرند. به گفته بیگ زاده، اصولاً پس از رخداد هرگونه حادثه‌ای، دو دسته کار برای احیا و مرمت بافت تاریخی انجام می‌شود. بخشی که اصطلاحاً پایش گفته شده و بیشتر جنبه مراقبتی از بناها را در برمی‌گیرد. در حال حاضر یکی از مسائل و مشکلات موجود در بافت تاریخی یزد، به عدم پایش و مراقبت صحیح بازمی‌گردد؛ اقدامات و کارهای اولیه و ابتدایی نظیر چک کردن ناودان‌ها، کنترل فرش پشت بام‌ها و... این اقدامات می‌تواند به‌طور مستمر انجام گرفته و عملاً جلوی تخریب‌ها و خسارت‌ها را بگیرد.

■ مرمت، اقدامی تخصصی است

در همین حال «مهدی صادق احمدی» عضو هیأت علمی دانشگاه فنی و حرفه‌ای یزد و کارشناس مرمت، در خصوص مرمت اصولی در بافت تاریخی یزد به «ایران» می‌گوید: طی دو روز گذشته، بناها و خانه‌های زیادی در بافت تاریخی یزد مورد پایش قرار گرفته و در نتیجه آن مشخص شد که اکثر پروژه‌هایی که به‌صورت علمی مرمت شده‌اند، هیچ‌گونه آسیبی ندیده‌اند. در حال حاضر نیز مشکلات رخ‌داده عمدتاً یا برای پلاک‌هایی بوده که متروکه بودند و کسی به آنها رسیدگی نکرده است و یا بناهایی بوده که به اسم، مرمت شده‌اند؛ اما هیچ متخصصی در این موضوع و پروژه مؤثر نبوده است؛ این در حالی است که مرمت به عنوان یک امر کاملاً تخصصی، باید به دست اهلش سپرده شده و از دخالت افراد غیرمتخصص در امر مرمت جلوگیری شود.وی می‌افزاید: مسئولیت مرمت بافت با مردم نبوده و به نهادهای دولتی مربوط می‌شود. در حال حاضر، بخشی از شیب بندی کف سازی‌هایی که در بافت تاریخی یزد انجام شده است مشکل دارد. سال‌هاست که بخشی از چاه‌ها در برخی از محلات، رسیدگی نشده و در نتیجه سیلاب اخیر دچار مشکلات عدیده‌ای شده‌اند. به طور نمونه، در محله زرتشتیان یکی از خانه‌ها به دلیل پر شدن چاه کوچه، تخریب شده است. این چاه سال‌ها این مشکل را داشته و ما نیز باخبریم که مردم محله طی ۳-۲ ماه گذشته از شهرداری درخواست کردند تا اجازه تخلیه آن صادر شود. متأسفانه در نتیجه این بی‌توجهی‌ها نیز خانه‌ای در این محله تخریب شد!

■ جمع‌آوری بهینه سیلاب‌ها

این کارشناس مرمت، با اشاره به اینکه بخش دولتی باید پیش از رخداد این حادثه، پیش‌بینی‌های لازم را انجام می‌داد، می‌گوید: حادثه سیلاب در یزد موضوعی مربوط به امروز و دیروز نیست. ما در قرن هفتم دو سیل بزرگ را در یزد تجربه کردیم که اتفاقاً هر ۲ نیز در فصل بهار رخ داده است؛ در تاریخ معاصر نیز چندین سیلاب را در یزد مشاهده کردیم؛ حدود یک ماه پیش نیز سیلابی ناشی از یک بارندگی یک ساعته در یزد ایجاد شده و در نتیجه آن سیل به بافت محلات جدید یزد نیز رخنه کرد. اما هیچ‌کس نگفت معماری جدید مشکل دارد و یا خانه‌ها باید تخلیه شوند! اگر چه ما هم اکنون با مشکلات اقلیمی دست و پنجه نرم می‌کنیم، اما زمانی که مشاهده می‌کنیم ۷۰۰ سال پیش، سیلابی در یزد رخ داده و حال نمونه‌ای مشابه آن را بار دیگر تجربه می‌کنیم، باید آگاه‌تر باشیم.

به گفته این استاد دانشگاه، ما سال‌ها است می‌گوییم یزد دچار کم‌آبی است. برای حل این مشکل نیز مثلاً از کوهرنگ آب آورده و یا پروژه انتقال آب از خلیج فارس را کلید می‌زنیم! این در حالی است که اگر تنها یک پنجم و یا یک دهم این هزینه‌ها برای مدیریت سیلاب‌ها در یزد هزینه می‌شد، ما در سیلاب و بارندگی ۲ روزه، برای یک سال می‌توانستیم آب ذخیره کنیم. مانند آنچه که در جنوب استان فارس (لار) شاهدیم؛ آب انبارهایی که با سیلاب پر می‌شوند. اگر ادعای مدرن بودن و انجام کارهای بزرگ می‌کنیم، می‌توانیم از همین حوادث غیرمترقبه بهره‌برداری صحیح به‌عمل آورده و کنترل، جمع‌آوری و ذخیره آب ناشی از سیلاب‌ها را انجام دهیم.

■ برخوردی علمی با مرمت

نکته مهم دیگر از نظر «مهدی صادق احمدی»، این است که مسیر تاریخی حرکت سیلاب در یزد مشخص است. در حقیقت دانش تاریخی این موضوع از گذشته تاکنون وجود داشته است. دانش کنونی آن نیز وجود دارد. اما ما مشاهده نکردیم طی این ۲ روز، اقدامی منطبق بر دانش انجام شود. طی ۲ هفته گذشته نیز بر اساس دانش تاریخی و مطالعات انجام شده، مسیرهای سیلاب در ساختار تاریخی یزد کاملاً مشخص بوده است. اما ما در این خصوص با مشکلاتی مواجه هستیم. مثلاً آب بالادست (شهرستان تفت) و شیرکوه که ۳۰ کیلومتر با یزد فاصله دارد، وارد یزد می‌شود. اگر این آب در خارج از یزد کنترل شود، تاب‌آوری شهر یزد نیز بالاتر خواهد رفت. اگر این اقدام انجام می‌شد، ما در سیلاب اخیر، شاهد ورود آبی اندک به بافت تاریخی بودیم.این کارشناس مرمت، با اشاره به اینکه باید در موضوع مرمت نیز برخوردی علمی داشته باشیم، می‌گوید: در حدود یک هفته به‌طور مداوم اطلاع‌رسانی می‌شود که تمام ناودان‌ها باید دیده شود. اما هنوز خانه‌های متروکه، ناودان‌های‌شان بررسی نشده است. اگر آب در پشت بام بنای جدید باقی بماند، مشکل ایجاد می‌کند. حال اگر این مشکل در بنای خشتی رخ دهد، تخریب و آسیبش دو چندان خواهد شد. راه حلش نیز این است که ناودان‌ها، شیب‌بندی درستی داشته باشند. عضو هیأت علمی دانشگاه فنی و حرفه‌ای یزد، در آخر می‌افزاید: هم‌اکنون که ما و دیگر همکاران در حال پایش بافت تاریخی یزد هستیم، ناودان‌هایی را مشاهده می‌کنیم که مهندسین و پیمانکاران ناآشنا به مرمت، به‌طور عام از لوله پولیکا استفاده کردند! ما نیاز داریم به علم و فهم گذشتگان از طبیعت احترام گذاشته و راهکارهای آنها را در پیش بگیریم. اگر هم نسبت به داشتن تکنولوژی ادعایی داریم، می‌توانیم آن را برای هدایت صحیح سیلاب‌ها و جلوگیری از ورود آنها به داخل شهر به کار بگیریم؛ مانند آنچه که در بسیاری از کشورهای مختلف دنیا مشاهده می‌کنیم.

ایرنا

بازار تبریز سیاهپوش اباعبدالله(ع) شد

نما

بازاریان تبریز پرچم‌ها و علم‌های سیاه ماتم و عزای امام حسین(ع) سرور و سالار شهیدان را بر سردر مغازه‌های خود در راسته‌ها و تیمچه‌های بازار برافراشتند. این بازار به عنوان بزرگترین بازار تاریخی سرپوشیده در فهرست جهانی یونسکو ثبت شده است. حجره داران یکپارچه‌ترین بنای آجری ایران، به مناسبت آغاز محرم، فضای بازار تبریز را برای عزاداری سیدالشهدا(ع) فراهم می کنند و عشق و اراده خود به اباعبدالله الحسین(ع) را با نصب پرچم سیاه و علم بر سر درب حجره‌هایشان نشان می دهند. دسته‌های عزاداری محلات قدیمی تبریز شامل «دوه‌چی، امیرخیز، کوچه باغ، راسته کوچه، دل خون، شهید قاضی، مارالان، جامیش آوا، میرچوبان، خیاوان، باغمیشه، انتظاریون، ششگلان، قره آغاج، ورجی، ابوذر، سرخاب، سئلاب، عمی زین الدین، چرنداب و نوبار» در بازار تاریخی تبریز به اجرای مراسم عزاداری سیدالشهدا(ع) می پردازند.

یادداشت

جمعیت تهران در دوره فتحعلی شاه قاجار به ۸۰ هزار نفر رسید

آغاز ورود مهاجران

بهزاد یعقوبی
تهران‌پژوه

پس از پایان کار نادر، در منازعات میان زندیان و ایل قاجار، تهران همچنان برای دو طایفه مرکزیت نظامی داشت. بدیهی است که در این کشمکش‌ها، امنیت و آبادانی شهر مورد تجاوز قرار گرفت و رکودی در توسعه شهر پدید آمد. اما با غلبه زندیان (پیروزی کریم‌خان زند بر محمدحسن قاجار) و فتح تهران و بر اریکه قدرت نشستن کریم‌خان در سال ۱۱۷۲ق، اندک رونقی در اوضاع و احوال تهران پدید آمد.

کریم‌خان برای آبادانی تهران کوشش فراوان کرد. در این شهر دو محله بزرگ به نام‌های عودلاجان و چال میدان از ترکیب محله‌های کوچک سابق به وجود آمد و بیشترین جمعیت شهر را به خود اختصاص داد. کاروانسراها و دکاکین و محل کار بازرگانان و پیشه‌وران در بخشی بود که به مرور بازار تهران را پدید آورد.فراهم آمدن استقلال برای خان زند، او را بر آن داشت تا در سال ۱۱۷۳ق، دیوانخانه‌ای در تهران، در درون ارگ سابق، بنا کند و حرم خانه و خلوتخانه‌ای بر آن بیفزاید. حتی پیرامون ارگ نیز خندقی حفر کند و به مرور تهران را برای پایتختی آماده سازد. بر خلاف تصور برخی منابع، کریم‌خان به فکر آن نبود که تهران را به پایتختی انتخاب نماید. در این دوره، فضاهای عمومی شهر چندان گسترش نیافت و بیشتر توسعه محدوده ارگ شاهی مورد توجه قرار گرفت.

در درگیری‌های زندیان و قاجاریان، تهران به یکی از مهم‌ترین منطقه‌های جنگی درآمد. در یکی از نبردها، آغامحمدخان، علی مرادخان زند را از تهران فراری داد و «مجنون خان پازوکی را که مردی عاقل و زکی بود به محاصره و تسخیر تهران مأمور فرمود.» آغامحمدخان روز یکشنبه یازدهم جمادی الاولی ۱۲۰۰ق که مصادف با عید نوروز بود، در این شهر به تخت سلطنت جلوس کرد و خود را شاه ایران دانست. به نامش سکه زدند و خطبه خواندند

و با پایتخت شدن تهران (دارالخلافه) مرحله جدیدی از تاریخ شهر آغاز شد.هنگامی که آغامحمدخان ردای پایتختی بر تهران کشید، آنجا هنوز صورت شهر به خود نگرفته بود و به جای «بلده تهران»، از آن به صورت «قصبه تهران» هم نام برده می‌شد. یک جهانگرد فرانسوی به نام الیویه که در آن زمان در تهران بوده است، توصیف نسبتاً دقیقی از قصبه‌ای که به سبب تبدیل شدن به پایتخت به صورت شهر یا در واقع دژ-شهر درآمده بود، به دست داده است: «چنان معلوم می‌شود که در آن هنگام{افغان‌ها} این شهر را به‌کلی خراب و منهدم ساخته‌اند، به علت آنکه امروزه دیوارها، بازارها، مساجد و خانه‌های مردم، تعمیر شده‌اند. آغامحمدشاه که پایتخت خود را در این شهر قرار داد، به جهت سهولت امر مسافران، کاروانسراهای خوب و مکان‌های مرغوب در آن بنا کرد.چنانکه امروزه این محوطه بهترین شهرهای مملکت ایران شمرده می‌شود.» از توصیفاتی که او درباره تهران در سفرنامه‌اش ذکر کرده، چند نکته به دست می‌آید:

اول: تعدادی بازار، مسجد و خانه در شهر وجود داشته که نویسنده آنها را تازه مرمت شده یافته بوده است.

دوم: به گمان او شهر به دست افغان‌ها ویران شده بود.

سوم: آغامحمدخان برای مسافران و بازرگانان، کاروانسرا و مکان‌های مرغوب ساخته بود.

چهارم: در داخل حصار شهر فقط قسمت کمی مسکون بوده و قسمت عمده و وسیعی در داخل حصار غیرمسکون بوده است.

پنجم: قسمت عمده شهر را باغ‌های بزرگ تشکیل می‌داده است.

ششم: آغامحمدخان کوشش‌هایی برای کوچاندن مردم نواحی دیگر به تهران انجام داد.

با این همه جمعیت تهران در اوایل سلطنت او فقط ۱۵ هزار نفر بود که از این تعداد، سه هزار نفر نظامی و از سربازان شاه بودند.

پس از کشته شدن آغامحمدخان و با به سلطنت رسیدن باباخان (فتحعلی شاه از ۱۲۱۲ق-۱۲۵۰ق) تهران تحول دیگری پیدا کرد. بسیاری از زمین‌های داخلی شهر به مرور به خانه‌ها، بناهای عمومی و دولتی و سفارتخانه‌ها تعلق پیدا کرد. در این دوره بناهای عمومی متعددی همچون مسجد شاه، دارالشفاء(واقع در جلوخان شمالی مسجد شاه) و مدرسه مروی ساخته شد. جیمز موریه در سفرنامه خود به مسجد شاه اشاره کرده است: «تنها بنای قابل ملاحظه در تهران، مسجد شاه است که هنوز ناتمام است.» علاوه بر این بناها همچنین بازار تهران رو به گسترش نهاد و بازار از دروازه شاه عبدالعظیم به سوی شمال غربی امتداد یافت. چهارسوق کوچک و چهارسوق بزرگ بازار که از مهمترین محورهای بازار تهران به حساب می‌آیند، در این دوره ساخته شدند. در این دوره است که محله عودلاجان، به محل سکونت رجال، دربار و اعیان تهران بدل می‌شود. در نقشه اگوست کرشیش(۱۲۷۵ق) هنوز محل خانه‌های افرادی چون خان باباخان سردار(سردار ایران در جنگ‌های ایران و روسیه)، میرزا شفیع صدراعظم و فتحعلی خان صبا(شاعر معروف دوره فتحعلی شاه) دیده می‌شود. در این دوره مهاجران زیادی به تهران وارد شدند و جمعیت تهران به حدود ۸۰ هزار نفر رسید.

خبر در خبر

ایسنا- «**پرهام جانفشان**» مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان تهران، اعلام میزان خسارت سیل به بنای تاریخی امامزاده داوود را به پس از پایان آواربرداری و لایروبی موکول کرد.

ایرنا- «**سید رضا موسوی مشکینی**» مدیرکل حفاظت محیط زیست قم گفت: بر اثر جاری شدن سیلاب‌های اخیر، تالاب‌های خشک قم بار دیگر آبگیری کردند.

میراث آریا- «**علیرضا جلالزایی**» مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی سیستان و بلوچستان گفت: باران‌های مونسون ۳۲ میلیارد و ۵۰۰ میلیون ریال به بناهای تاریخی استان خسارت وارد کرده است.

ایسنا- «**بیژن کی شمس**» رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان پردیس گفت: با پیگیری‌های صورت گرفته یگان حفاظت شهرستان از ابتدای سال تا کنون ۱۰ هزار متر از اراضی ملی که توسط سودجویان و متصرفین اراضی ملی تصرف، نهال‌کاری و فنس کشی شده بود، به حکم دادستان شهرستان رفع تصرف و به دولت بازگردانده شد.

میراث آریا- «**مهدی ایزدی**» سرپرست اداره‌کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی مازندران گفت: فصل دوم کاوش محوطه باستانی ولم شهرستان بهشهر بزودی آغاز می‌شود.